

Parshanut and Polemics IV

Marty Lockshin, Torah in Motion 5781

Rashi (1040-1105) on Shir ha-shirim 7:9

'ויהיו נא שדיך' - ועתה האמיתי את
דברי, שלא תתפתי אחר האומות,
ויהיו הטובים והחכמים שביך עומדים
באמונם להשיב דברים למפתים
אותך, שילמדו מהם הקטנים שבהם.

“Let your breasts be [like clusters of grapes] . . .”: Now, attest to the truth of my words, so that you do not get seduced by the [gentile] nations. Let the good and the wise among you stand fast in their faith and offer refutations for the words of those who are seducing you, [refutations] from which the lesser ones among you will learn.

Finding
uncensored
texts of
biblical
commentators

<https://www.mgketer.org/>

<https://mg.alhatorah.org/>

Psalm 21

א לְמַנְצֵחַ מְזִמּוֹר לְדָוִד

ב ה' בְּעֶזְרְךָ יִשְׂמַח מֶלֶךְ וּבִישׁוּעָתְךָ מִה יִגִּיל
מְאֹד.

ג תַּאֲוֹת לִבּוֹ נָתַתָּה לוֹ וְאַרְשֵׁת שְׂפָתָיו בִּל
מִנְעֵת סֵלָה.

ד כִּי תִקְדָּמְנוּ בְּרִכּוֹת טוֹב תַּנְשִׂית לְרֹאשׁוֹ
עֲטֹרַת פָּז.

ה חַיִּים שָׁאַל מִמֶּךָ נָתַתָּה לוֹ אַרְךָ יָמִים עוֹלָם
וְעַד.

ו גָּדוֹל כְּבוֹדוֹ בִישׁוּעָתְךָ . . .

1) For the leader. A psalm of David.

2) O LORD, the king rejoices in Your strength; how greatly he exults in Your victory!

3) You have granted him the desire of his heart, have not denied the request of his lips. Selah.

4) You have proffered him blessings of good things, have set upon his head a crown of fine gold.

5) He asked You for life; You granted it; length of days, everlasting.

6) Great is his glory through Your victory
. . . .

Augustine's Commentary on Psalm 21

A psalm of David himself.

1. The title is a familiar one; the Psalm is of Christ.

2. O Lord, the King shall rejoice in Your strength. O Lord, in Your strength, whereby the Word was made flesh, the Man Christ Jesus shall rejoice. . . .

5. He asked life and you gave Him: He asked a resurrection, saying "Father, glorify Your son" (John 17:1) and You gave it to Him.

Length of days for ever and ever: The prolonged ages of this world that the Church was to have, and after them an eternity, world without end.

מדרש תהילים/תרגום פרק כא

מדרש תהילים: ה' בעזך ישמח מלך. זהו שאמר הכתוב והיה ביום ההוא שרש ישי אשר עומד לנס עמים אליו גוים ידרושו (ישעיה יא י), **זה משיח בן דוד**

תרגום: ה' בעושנך ימלוך **מלכא משיחא**

Rashi on Psalm 21

רבותינו פתרוהו על מלך המשיח ונכון הדבר
לפותרו עוד על דוד עצמו לתשובת אחרים
שדרשו בו שאחר שלקח את בת שבע אמר
מזמור זה

מהדורת הכתר: רבותינו פתרוהו על מלך
המשיח; ונכון הדבר לפותרו עוד על דוד
עצמו, לתשובת המינין שפקרו בו.

Standard text: The rabbis interpreted this psalm as referring to the messianic king; it is also fitting to interpret it about King David himself—that he recited this psalm after he took Bathsheba—as an appropriate refutation of others who explained it the way they explained it.

Mikraot Gedolot Ha-keter: The rabbis interpreted this psalm as referring to the messianic king; it is fitting to interpret it about King David himself, as an appropriate refutation of the heretics who found in it support for their heretical beliefs.

Rashi on vs. 5

רש"י: חיים שאל ממך - כשהייתי
בורח לחוצה לארץ מפני שאול . . .
נתתה לו - שהשיבותני לארץ ישראל:
אורך ימים - למלכותי שאמרת (מל"א
ט ה) והכינותי את כסא ממלכתך עד
עולם [כאשר דברתי על דוד אביר]

Rashi: 'He asked You for life' —
when I was escaping outside of
the land from Saul; 'You granted it
to him' —that You returned me to
the land of Israel; 'length of
days' —for my dynasty, as You said,
'I will establish your throne of
kingship over Israel forever.'

Rabbi David Kimhi on Psalm 5

. . . והנוצרים מפרשים אותו על ישו,
ואתה תשיב להם בכל פסוק ופסוק. ה'
בעזר ישמח מלך, כי בלא עז האב לא
יהיה עז לבן, ואם הוא חלש אינו אלוה.

ה) חיים שאל ממך נתת לו, שתאריך לו
ימים לעולם הזה. אורך ימים עולם ועד,
חיי העולם הבא

The Christians interpret the psalm about Jesus; refute them verse by verse! “O LORD, the king rejoices in Your strength”—meaning that without the strength of the father, the son would have no strength. And if the son is [inherently] weak, he is not God.

5) “He asked You for life; You granted it”—many years in this world; “length of days, everlasting”—in the world to come.

Rabbi Isaiah di-Trani (13th/14th centuries)

אורך ימים עולם ועד: כלומר הארכת ימים זמן גדול. ואין לפרשו עד עולם ממש. ודומה לו "[ארוממך אלוהי המלך] ואברכה שמך לעולם ועד" (תהילים קמה א) – ואין לפרשו אלא כל זמן שהוא חי.

Length of days, everlasting: In other words, lengthening of days for a long time. It does not mean literally forever. See similarly (Psalms 145:1) “[I will extol you, my God and king] and bless Your name forever and ever.” That verse must be interpreted as saying “as long as he is alive.”

Psalm 2

(א) לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים יְהַגּוּ רִיק:

(ב) יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל
ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ:

(ג) נִבְתַּקָּה אֶת מוֹסְרוֹתֵינוּ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ
עֲבֹתֵינוּ:

(ד) יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק אֲדָנָי יִלְעַג לָמוֹ:

(ה) אֵז יִדְבֹר אֱלֹהֵינוּ בְּאַפּוֹ וּבְחֵרוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ:

(ו) וְאֲנִי נִסְכַּתִּי מִלְּפָנֶי עַל צִיּוֹן הַר קֹדֶשׁ:

1) Why do nations assemble, and peoples plot vain things;

2) kings of the earth take their stand, and regents intrigue together against the LORD and against His anointed?

3) “Let us break the cords of their yoke, shake off their ropes from us!”

4) He who is enthroned in heaven laughs; the Lord mocks at them.

5) Then He speaks to them in anger, terrifying them in His rage,

6) “But I have installed My king on Zion, My holy mountain!”

Psalm 2 (cont.)

(ז) אֶסְפֹּרָה אֶל חֶק ה' אָמַר אֱלֹהֵי בְנֵי אֲתָהָ אֲנִי הַיּוֹם
יִלְדֹתֶיךָ:

7) Let me tell of the decree: the LORD said to me, "You are My son, I have fathered you this day.

(ח) שֶׁאֵל מִמֶּנִּי וְאֲתָנָה גּוֹיִם נַחֲלֶתְךָ וְאַחֲזֶתְךָ אֶפְסֵי
אֶרֶץ:

8) Ask it of Me, and I will make the nations your domain; your estate, the limits of the earth.

(ט) תִּרְעַם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל כְּכֹלֵי יוֹצֵר תִּנְפְּצֵם:

9) You can smash them with an iron mace, shatter them like potter's ware."

(י) וְעַתָּה מְלָכִים הַשְּׁכִילוּ הוֹסְרוּ שִׁפְטֵי אֶרֶץ:

10) So now, O kings, be prudent; accept discipline, you rulers of the earth!

(יא) עֲבֹדוּ אֶת ה' בִּירְאָה וְגִילוּ בִרְעָדָה:

11) Serve the LORD in awe; tremble with fright,

(יב) נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנַף וְתִאבְדּוּ דְרֹךְ כִּי יִבְעַר כְּמַעַט
אִפּוֹ אֲשֵׁרֵי כָּל חוֹסֵי בוֹ:

12) Pay homage in good faith, lest He be angered, and your way be doomed in the mere flash of His anger. Happy are all who take refuge in Him.

Acts 4:25-27

²⁵ You spoke by the Holy Spirit through the mouth of your servant, our father David:

““Why do the nations rage
and the peoples plot in vain?

The kings of the earth rise up
and the rulers band together
against the Lord
and against his anointed one.

Indeed Herod and Pontius Pilate met together with the Gentiles and the people of Israel in this city to conspire against your holy servant Jesus,

Hebrews 1:3-5

The Son is the radiance of God's glory and the exact representation of his being, . . .

For to which of the angels did God ever say,

“You are my Son;
today I have become your Father”?

Midrash Shohar Tov on Psalm 2

על ה' ועל משיחו: . . . לעתיד לבא
אומר למלך המשיח מדינה פלונית
מרדה בך, והוא אומר יבא מלאך
המות ויחריב ויחבל אותה, שנאמר
וברוח שפתיו ימית רשע (ישעיהו י"א
ד'), וכיון שרואין צרתן רבה, הן באים
ומשתחיים למלך המשיח,

. . . In the future, God will tell King
Messiah that a specific nation
rebelled against him. He will say:
“Let the angel of death come and
attack and destroy it,” as it is
written (Is. 11:4), “with the breath
of his lips slay the wicked.” Once
they see the extent of their
troubles, they will come and bow
down to King Messiah.

ברכות ז ב

וא"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי קשה
תרבות רעה בתוך ביתו של אדם יותר
ממלחמת גוג ומגוג שנאמר (תהלים ג, א)
מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו וכתוב
בתריה (תהלים ג, ב) ה' מה רבו צרי רבים
קמים עלי ואילו גבי מלחמת גוג ומגוג כתיב
(תהלים ב, א) למה רגשו גוים ולאומים יהגו
ריק ואילו מה רבו צרי לא כתיב.

Rabbi Yohanan said in the name of Rabbi Shimon bar Yohai: Having a wayward child in your home is a bigger problem than the war of Gog and Magog. As it is stated: "A Psalm of David, when he fled from his son, Absalom" (Psalm 3:1). And it is written thereafter: "Lord, how numerous are my enemies, many have risen against me" (Psalm 3:2). While concerning the war of Gog and Magog, it is written: "Why do nations assemble, and peoples plot vain things; . . . He who is enthroned in heaven laughs; the Lord mocks at them." (Psalm 2:1-4). Yet [in this chapter] "how numerous are my enemies" is not written.

Rashi on Psalm 2

רבותינו דרשו את העיניין על מלך
המשיח; ולפי משמעו ולתשובת המינים,
נכון לפותרו על עצמו,

(ז) **בני אתה** - ראש לישראל, הקרוים
"בני בכורי" (שמ' ד, כב), והם יתקיימו על
ידך; כמה שנאמר באבנר "כי ה' אמר...
ביד עבדי דוד אושיע את... ישראל" (ש"ב
ג, יח); ובשבילם אתה לְפָנַי כבן, שכולם
תלויים בך

Our rabbis interpreted the subject of
the chapter as a reference to the
King Messiah. However, according to
its basic meaning and for a refutation
of the Christians it is correct to
interpret it as a reference to David
himself."

(7) You are my son: i.e. the head of
Israel who are called sons [of god] . .
. And they will be sustained by you,
for all of them depend on you. I, by
making you king over them, have
fathered you this day, so that you are
called My son and dear to Me.

Radak on Psalm 2

ויש מפרשים זה המזמור על גוג ומגוג
וה'משיח' הוא מלך המשיח; וכן פרשו
רבותינו ז"ל . . . אבל הקרוב כי דוד
אמרו על עצמו ,

והנוצרים מפרשים אותו על ישו , והפסוק אשר
מביאים ראיה ממנו ועושים בו סמך לטעותם
הוא להם למכשול , והוא "י' אמר אלי בני אתה
. . .

הנה הוריתך מה שתשיב להם בזה המזמור
ואתה תוסיף מדעתך כפי אלה הדברים.
ואם ישאלו ממך פרושו , תפרשנו על אחד משני
הפנים אי זה תבחר , או על דוד או על המשיח ,
כמו שפירשתי לך.

Some interpret that this Psalm refers to war of Gog and Magog and the “anointed” is the King Messiah. So the rabbis interpreted it . . . But the more likely explanation is that David recited this Psalm about himself.

The Christians interpret it about Jesus. The very verse that they cite as proof, the one they use as support for their error, is in fact a stumbling block for them: “The LORD said to me, ‘You are My son . . .’” . . .

I have expounded to you what to answer them about this psalm. Add according to your own wisdom to these suggestions. And if they ask you what the psalm means, explain it in one of two ways, whichever you prefer—either about David or about the messiah, as I explained.

Rashi on Jeremiah 31:39

הִנֵּה יָמִים [בָּאִים] נָאִם ה' וְנִבְנְתָה
הָעִיר . . . לֹא יִנְתָּשׁ וְלֹא יִהְרָס עוֹד
לְעוֹלָם

ונבואה זו עתידה לבא בגאולה
אחרונה על כרחן של מינין , שהרי לא
נהייתה בבית שיני

See a time is coming—declares
the Lord—when the city shall be
rebuilt . . . they shall never again
be uprooted or overthrown.

Despite the [claims of the] *minim*,
this prophecy will be fulfilled only
in the future redemption. It was
not fulfilled in the days of the
second Temple.

The suffering servant of Isaiah (52-53)

יג הִנֵּה יִשְׁכָּל עַבְדֵי יְרוּם וְנִשָּׂא וְגִבָּה מְאֹד . .

Indeed, My servant shall prosper, Be exalted and raised to great heights. . . .

ג נִבְזָה וְחֹדֵל אִישׁ מִכְּאֻבוֹת וַיְדוּעַ חֲלִי וְכִמְסִיתָר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזָה וְלֹא חֲשַׁבְנָהוּ.

He was despised, shunned by men, A man of suffering, familiar with disease. As one who hid his face from us, He was despised, we held him of no account.

ד אֲכֵן חֲלִינוּ הוּא נִשָּׂא וּמִכְּאֻבֵינוּ סִבְלָם וְאַנְחָנוּ חֲשַׁבְנָהוּ נִגְוַע מִפֶּה אֱלֹהִים וּמִעֲנָה.

Yet it was our sickness that he was bearing, Our suffering that he endured. We accounted him plagued, Smitten and afflicted by God;

ה וְהוּא מִחֲלָל מִפְּשָׁעֵנוּ מִדְּכָא מִעֲוֹנוֹתֵינוּ מוֹסֵר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבְחַבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ.

But he was wounded because of our sins, Crushed because of our iniquities. He bore the chastisement that made us whole, And by his bruises we were healed.

Matthew 8:17/1 Peter 2:24

Matthew: This was to fulfill what was spoken by the prophet Isaiah:
“He took our illnesses and bore our diseases.”

1 Peter: He himself bore our sins in his body on the tree, that we might die to sin and live to righteousness. By his wounds you have been healed.

Isaiah 52-53 in early midrashim

תרגום

הא יצלח עבדי משיחא

מדרש תנחומא (בובר) פרשת תולדות סימן כ

מהו מי אתה הר הגדול, זהו מלך המשיח, ולמה קורא אותו הר הגדול, שהוא גדול מן האבות, שנאמר הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד

ילקוט שמעוני ישעיהו רמז תעו

הנה ישכיל עבדי, זה מלך המשיח,

Rashi on Isaiah 52-53

הנה ישכיל עבדי - הנה באחרית הימים
יצליח עבדי יעקב . . .

כן דרך הנביא הזה מזכיר כל ישראל
כאיש אחד אל תירא עבדי יעקב ואף כאן
הנה ישכיל עבדי בבית יעקב אמר . . .

כן יאמרו העכו"ם איש לרעהו . . .

אנו היינו סבורים שהוא שנאוי למקום
והוא לא היה כן אלא מחולל היה
מפשעינו ומדוכא מעונותינו . . .

סבל יסורין כאלו חטא ופשע והוא בשביל
אחרים נשא חטא הרבים

In the end of days, my servant, Jacob
will succeed . . .

This prophet refers to the Jewish
people in the singular, as if they were
one person: e.g.: “Do not be afraid O
my servant, Jacob.” So also here
“My servant shall succeed” refers to
the house of Jacob. . . .

This is what the gentiles say to each
other: . . . We had thought that he
was hated by God, but that was not
the case.